

OTÁZKY ZO SVIATOSTÍ

1) Úvod do sviatostí

Definícia sviatosti? Rozdelenie podľa dispozície prijímateľa? Rozdelenie podľa účinku?
Tri prvky sviatosti? Prvotný vysluhovateľ?

2) Krst

História – krst Jánov a Ježišov? Definícia sviatosti a jej účinky? Matéria a forma?
Vysluhovateľ a prijímateľ krstu? Krst detí – podmienky? Kto môže byť krstným rodičom?

3) Birmovanie

História? Definícia sviatosti a jej účinky? Priebeh slávenia birmovky? Matéria a forma?
Vysluhovateľ a prijímateľ – podmienky? Kto môže byť birmovným rodičom?

4) Eucharistia

História? Dva základné typy premien v prírode? Prepodstatnenie?
Definícia sviatosti a jej účinky? Matéria a forma?
Vysluhovateľ a prijímateľ – podmienky?

5) Sviatosť zmierenia

História? Ustanovenie sviatosti – kedy, kto, ako?
Definícia sviatosti a jej účinky? Matéria a forma?
Vysluhovateľ a prijímateľ?

6) Schéma sviatosti zmierenia

Vymenuj 6 bodov platnej a hodnej spovede a bližšie ich rozober.
Čo sú to odpustky? Druhy odpustkov? Podmienky za získanie odpustkov?

7) Pomazanie chorých

História? Definícia sviatosti a jej účinky? Matéria a forma?
Vysluhovateľ a prijímateľ?

8) Posvätenie kňazstva

História? Rozdelenie kňazstva? Definícia sviatosti a jej účinky? Matéria a forma?
Vysluhovateľ a prijímateľ? Úlohy a právomoci jednotlivých stupňov kňazstva?

9) Manželstvo

História? Definícia sviatosti a jej účinky? Matéria a forma?
Vysluhovateľ a prijímateľ? Podmienky platnosti udelenia sviatosti manželstva?
Dva podstatné vlastnosti manželstva?

1. ÚVOD DO SVIATOSTÍ

Definícia sviatostí:

Sviatosti sú viditeľné znaky, ktoré ustanovil Ježiš Kristus, aby do ľudských duší privádzali neviditeľnú milosť Božiu.

PODĽA DISPOZÍCIE PRIJÍMATEĽA SVIATOSTI ROZDEĽUJEME NA:

Sviatosti živých

- Birmovanie
- Eucharistia
- Pomazanie chorých
- Posvätná vysviacka
- Manželstvo

Sviatosti živých sa prijímajú hodne v stave milosti posväcujúcej, a v duši človeka rozhojňujú Božiu milosť.

iatosti mŕtvych

- Krst
- Sviatosť zmierenia

Sviatosti mŕtvych prijíma ten, kto je duchovne mŕtvý – teda kto sa nachádza v stave ťažkého hriechu.

Sviatosti môže prijať len človek v stave pozemského putovania, čiže len človek živý (žijúci) !!!

PODĽA ÚČINKU SVIATOSTI ROZDEĽUJEME TAKTO:

1. Iniciačné - začínajú v človeku život milosti a zveľadujú ho.

- Krst
- Birmovanie
- Eucharistia

2. Uzdravujúce - uzdravujú v človeku to, čo je choré na duši i na tele.

- Sviatosť zmierenia
- Pomazanie chorých

3. Spoločenské - sú určené pre službu spoločenstva.

- Posvätná vysviacka
- Manželstvo

VŠETKY SVIATOSTI V SEBE OBSAHUJÚ TRI PRVKY:

MATÉRIA

Je to, čo je zmyslovo vnímateľné - možno to vidieť, počuť, nahmatať.

+

FORMA

Je to, slovná formula, skrze ktorú sa sviatosť udeľuje.

+

VYSLUHOVATEĽ

Je to osoba, ktorá sviatosť vysluhuje s úmyslom konať, čo koná Cirkev.

➤ Pri sviatosťiach pre ich platnosť nezáleží na osobnej dispozícii vysluhovateľa, pretože prvotným vysluhovateľom všetkých sviatostí je sám Ježiš Kristus. On krstí, odpúšťa, učí, vedie, aj keď vysluhovateľ (napr. kňaz) je nehodný.

Prvotným a hlavným vysluhovateľom všetkých sviatostí je Ježiš Kristus.

- Aby niekto platne prijal sviatosť, stačí mu úmysel prijať túto sviatosť. Kto však bez úmyslu, čiže úplne pasívne, alebo fingovane prijíma sviatosť, dopúšťa sa svätokrádeže.

2. KRST

História

Krst, ktorý udeľoval Ján Krstiteľ neudeľoval milosť odpustenia hriechov, iba pozýval ľudí k pokániu. Po svojom zmŕtvychvstaní Ježiš zveruje apoštolom misijné poslanie s cieľom krstiť: „*Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca, i Syna i Ducha Svätého*“. (Mt 28,19-20)

Definícia a účinky

Je to prvá a najpotrebnejšia sviatosť. Bez krstu nemôžeme prijať ostatné sviatosti.

- krstom sa nám odpúšťajú všetky hriechy (dedičný aj osobné)
- do duše dostávame milosť posväcujúcu
- do duše dostávame nezmazateľný znak. (preto sa krst môže prijať len raz v živote)
- stávame sa Božími deťmi
- stávame sa chrámom Ducha Svätého

Matéria a forma

Matériou je **obmytie tela vodou**.

Formou pri sviatosti krstu sú slová vysluhovateľa pri obmytí krsťenca:

M. (meno krsťenca), ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.

Vysluhovateľ krstu

Riadny - je to osoba, ktorá prijala kňazské svätenie, čiže - biskup, kňaz a diakon.

Mimoriadny - v núdzových prípadoch môže krstiť aj laik aj žena aj inoverec, pohan, či heretik (napr. nemocnice...) Musia však splniť **3 podmienky pre platnosť krstu**:

- musí použiť potrebnú materiu (vodu)
- musí poznať formulu krstu
- musí mať úmysel krstiť ako krstí Cirkev

Prijímateľ krstu

Krst je schopný platne prijať každý nepokrstený človek, a len človek, v stave pozemského putovania. (nie CD-čka...)

Krst detí – podmienky:

1. Aspoň jeden z rodičov alebo zákonných zástupcov s krstom súhlasil.
2. Musí byť nádej, že dieťa bude vychovávané v katolíckom náboženstve. Inak sa má obrad odložiť.
3. V nebezpečenstve smrti dieťaťa sa krstí toto dieťa dovolene aj bez súhlasu rodičov.
4. V prípade, že je pochybnosť, či bol niekto pokrstený, má sa krst udeliť podmiennečne. Pred krsťnú formu sa dodáva: „*Ak si nebol krstený...*“

Kto môže byť krsťným rodičom?

Každý krsťenec má mať krsťného rodiča. Môže byť jeden alebo dvaja (krsťný otec a krsťná matka). Nesmú to byť však vlastní rodičia krsťenca.

1. Musí byť na to schopný a mať úmysel plniť túto úlohu.
2. Má mať završený 16-ty rok života.
3. Musí byť katolík, pobirmovaný, ktorý už prijal Eucharistiu a má viesť život primeraný viere a úlohe, ktorú prijal.
4. Nesmie mať uložený žiadny cirkevný trest.
5. Nesmie byť rodičom krsťenca.
6. Nekatolík sa má pripustiť za krsťného rodiča jedine spolu s katolíckym krsťným rodičom a to iba ako svedok krstu.

3. BIRMOVANIE

História

Ježiš prisľúbil apoštolom Ducha Svätého. Na desiaty deň po jeho Nanebovstúpení sa tento prisľub vyplnil. Na túto udalosť si spomíname na Turíce.

Slovo „BIRMOVANIE“ pochádza z latinského slova *confirmatio* a znamená **posilnenie**.

Definícia:

Birmovanie je sviatosť, v ktorej sa birmovanec skrze vkladanie rúk, mazanie a modlitbu, naplňa Duchom Svätým k vnútornému posilneniu a odvážnemu vyznaniu viery.

Účinky sviatosti birmovania:

Jej účinok spočíva v osobitnom vyliati Ducha Svätého. Preto birmovanie prináša:

- vzrast a prehĺbenie krstnej milosti (završenie milosti krstu).
- rozmnoženie posväcujúcej milosti.
- zveľadenie darov DS
- osobitnú silu DS, aby sme ako Kristovi svedkovia slovom i skutkom šírili a bránili vieru.
- do duše dostávame nezmazateľný znak. (preto sa môže prijať len raz v živote)

Priebeh slávenia sviatosti birmovania:

- ❖ Sláveniu predchádza **posvätenie svätej krizmy**. Svätí ju biskup na Zelený štvrtok.
- ❖ Birmovanie sa začína **obnovením krstných sľubov a vyznaním viery birmovancov**.
- ❖ Samotný úkon začína tým, že **biskup vystrie ruky nad všetkých birmovancov a prosí o vyliatie DS**.
- ❖ Nasleduje podstatný obrad sviatosti - **pomazaním krizmou na čele**, ktoré sa koná vkladáním ruky týmto dialógom:

Biskup: „**M. prijmi znak Daru Ducha Svätého.**“

Birmovanec: „**Amen.**“

Biskup: „**Pokoj s tebou.**“

Birmovanec: „**I s duchom твоjím.**“

Matéria a forma

Viditeľným znakom, čiže materiálom sviatosti birmovania je krizmácia. Pod „*krizmáciou*“ rozumieme položenie ruky biskupa na hlavu birmovanca a pomazanie krizmou na čele.

Krizma - je olivový olej zmiešaný s balzomom a posvätený biskupom na Zelený štvrtok.

Formou sviatosti birmovania sú slová sprevádzajúce krizmáciu (vkladanie rúk a mazanie):

„**M., prijmi znak daru Ducha Svätého.**“

Vysluhovateľ

Riadny vysluhovateľ - Riadnym vysluhovateľom je biskup.

Mimoriadny vysluhovateľ - Kňaz, so splnomocnením biskupa. (veľký počet birmovancov...)

Prijímateľ – podmienky:

1. Musí byť pokrstený, ale nepobirmovaný.
2. Musí byť v stave milosti, vhodne poučený a schopný obnoviť krstné sľuby.

Birmovný rodič

- Birmovný rodič má splňať podmienky platné pre krstných rodičov.
- Každý birmovanec má mať podľa možnosti birmovného rodiča, ktorý sa má starať, aby si pobirmovaný verne plnil povinnosti, súvisiace s touto sviatosťou.
- Cirkev doporučuje, aby birmovným rodičom bol jeden z krstných rodičov.

4. EUCHARISTIA

História

Jej počiatok je pri Poslednej večeri, keď JK vzal chlieb, požehnal ho, lámal ho a dával učeníkom hovoriac: Toto je moje Telo... Potom vzal kalich s vínom dobrorečil a dal ho učeníkom hovoriac: Toto je moja Krv, Novej a večnej zmluvy...

Dva základné typy premien v prírode a vo svete:

1. Premenia sa akcidenty (vonkajšie vlastnosti), ale nemení sa podstata. (*účes u kaderničky...*)
2. Premenia sa akcidenty aj podstata. (*spracovanie potravy mikroorganizmami; kvasenie, hniloba,...*)

Prepodstatnenie

Pri premenení Eucharistie ide o **premenenie celej podstaty chleba na telo a vína na krv**, bez toho, aby sa premenili akcidenty. Táto premena nemá v prírode obdobu.

Celá podstata chleba a vína sa mení, ale akcidenty (vzhl'ad, chuť,...) ostávajú nezmenené.

Kristus je prítomný celý a úplný pod jedným i druhým spôsobom a celý a úplný v každej ich viditeľnej časti, takže lámanie chleba Krista nedelí.

Definícia

Eucharistia je sviatosť, v ktorej Ježiš Kristus je opravdivo prítomný pod spôsobmi chleba a vína so svojím telom a krvou, aby sa obetoval nekrvavým spôsobom nebeskému Otcovi a veriacim sa dával za pokrm duše.

Účinky

1. **Zjednotenie s Kristom** - prijímajúci dosiahne najužšie spojenie s Kristom, Veď Pán hovorí:
„Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom“.
2. **Zachováva, zveľadňuje a obnovuje život milosti prijatý v krste.**
3. **Zotiera všedné hriechy** - závisí to od dispozície prijímateľa.
4. **Chráni pred budúcimi smrteľnými hriechmi** - čím väčšie pokroky robíme v priateľstve s Kristom, tým ťažšie sa od neho odlúčime smrteľným hriechom.

Prijímanie Eucharistie u dospelých je nutné k spáse.

Matéria a forma

Chlieb - pšeničný nekvasený chlieb

Víno - prírodné z viniča (nesladené, chemicky ani nijako neupravované)

Formou sviatosti Eucharistie sú ustanovujúce slová Krista pri premenení: **„Toto je moje Telo,... toto je moja Krv,...“**

Ustanovenie sviatosti Eucharistie je na Kristov príkaz - **„Toto robte na moju pamiatku!“**

Vysluhovateľ

Riadnym vysluhovateľom premenenia je iba **KŇAZ** a **BISKUP**.

Prijímateľ

- ❖ Eucharistiu môže prijímať každý pokrstený človek v stave pozemského putovania (aj dieťa), ktorý je na to disponovaný (t.j. nemá ťažký hriech a má úmysel prijať túto sviatosť).
- ❖ Prijímateľ v stave ťažkého hriechu si musí pred prijatím Eucharistie vykonať sviatosť zmierenia.
- ❖ Prijímajúci má dodržiavať „eucharistický pôst“
- ❖ Nehodne prijatá Eucharistia je svätokrádežou.
- ❖ Úctu voči Eucharistii prejavujeme pokľaknutím (*kult latríe*)

5. SVIATOSŤ ZMIERENIA

História

V prvých storočiach Cirkvi existovalo tzv. **verejné pokánie**.

Hriešnik za prítomnosti celého cirkevného spoločenstva vyznal svoj hriech. Nato mu biskup uložil pokánie, vložil na neho ruky, hriešnik si obliekol kajúce rúcho a hlavu si posýpal popolom. Pokánie mohlo trvať od 2 týždňov až do 10 rokov.

Kajúcnici konajúci verejné pokánie boli zadelení do 4 tried:

- 1. Plačúci** - cez bohoslužby stáli pri kostolných dverách a vchádzajúcich so slzami v očiach žiadali o príhovor.
- 2. Počúvajúci** - bolo im dovolené zúčastňovať sa iba na bohoslužbe slova.
- 3. Kľáčiari** - mohli už byť v kostole na celých bohoslužbách, ale museli kľáčať.
- 4. Stojaci** - mohli byť v chráme na bohoslužbách ako ostatní veriaci, ale nesmeli pristúpiť k svätému prijímaniu.

V 7. storočí írski misionári, priniesli do Európy „**súkromný**“ **spôsob pokánia** – ako ho poznáme dnes.

Ustanovenie sviatosti

Sviatosť zmierenia ustanovil Ježiš Kristus po svojom vzkriesení, keď sa zjavil apoštolom a povedal im: „*Pokoj vám! Ako mňa poslal Otec, aj ja posielam vás.*“ *Keď to povedal, dýchol na nich a hovoril im: „Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané.“*

Definícia:

Je to sviatosť, v ktorej Boh cez službu kňaza odpúšťa hriešnikovi hriechy, spáchané po krste, alebo od poslednej spovede.

Účinky:

- 1. Zmierenie s Bohom** - vlieva sa posväcujúca milosť a získava sa nárok na milosť pomáhajúcu
- 2. Zmierenie s Cirkvou** - napráva a obnovuje bratské spoločenstvo
- 3. Pokoj duše** - pokoj svedomia a veľká duchovná útecha
- 4. Znovuoživenie zásluh** - zásluhy získané dobrými skutkami v stave milosti posväcujúcej sa ťažkým hriechom stratili, teraz znova ožívajú, prinavracajú sa.
- 5. Odpustenie večného trestu**, ak sme si ho zaslúžili
- 6. Odpustenie dočasných trestov**, aspoň ich časti

Matéria a forma

Prí sviatosti zmierenia ide „kvázi“ matériu, pretože ju tvoria úkony kajúcnika: **ľútosť, vyznanie hriechov a zadosťučinenie**.

Formou sviatosti zmierenia sú **slová rozhrešenia** (formula), ktorá sa používa v Latinskej cirkvi:

Vysluhovateľ

Vlastníkmi odpúšťajúcej moci Cirkvi vo sviatosti zmierenia sú **jedine biskupi a kňazi**.

Spovedník je viazaný aj za cenu obetovania svojho života zachovať **spovedné tajomstvo**.

Prijímateľ

Sviatosť zmierenia môže prijať **každý pokrstený človek**, ktorý po prijatí krstu alebo od poslednej spovede upadol do ťažkého alebo aj ľahkého hriechu.

6. SCHÉMA SVIATOSTI ZMIERENIA

Sviatosť zmierenia pre platné a hodné vyslúženie musí obsahovať nasledovné časti:

1. Spytovanie svedomia	4. Vyznanie hriechov
2. Ľútosť	5. Sviatostné rozhrešenie
3. Predsavzatie nehrešiť	6. Zadosťučinenie

1. *Spytovanie svedomia*

Spytovanie svedomia spočíva v tom, že rozmýšľam, aké hriechy som spáchal.

2. *Ľútosť*

Je to „bolesť duše nad spáchanými hriechmi s predsavzatím viac nehrešiť“. Rozlišujeme 2 druhy ľútosti:

- Dokonalá - ak ľutujeme z lásky k Bohu (že sme ho urazili...)
- Nedokonalá - ak ľutujeme zo strachu pred trestom

3. *Predsavzatie*

Je pevné rozhodnutie človeka viac nehrešiť, vyhýbať sa hriechu a príležitostiam k hriechu.

4. *Vyznanie hriechov*

Pri spovedi treba bezpodmienečne vyznať všetky ťažké (smrteľné) hriechy + ich počet, druh a okolnosti, a to po dôkladnom spytovaní svedomia, aj keby boli veľmi skryté.

Ľahké hriechy nie je nevyhnutné vyznať, ale je to užitočné pre formáciu svedomia.

Spovedať sa máme: úplne + úprimne + zreteľne

5. *Sviatostné rozhrešenie*

Rozhrešenie spôsobuje odpustenie hriechov. Udeľuje sa len ústne a prítomným osobám (nemôže sa to konať cez telefón, e-mail...)

Rozhrešenie pri sviatosti zmierenia kňaz odoprie, keď:

- spovedajúci sa človek neľutuje svoje zlé skutky,
- spovedajúci sa nechce, alebo nemá úmysel vykonať zadosťučinenie.

6. *Zadosťučinenie*

Sú to kajúce skutky uložené kajúcnikovi pri sviatosti zmierenia na odčinenie dočasných trestov a večného trestu. Toto zadosťučinenie sa volá aj „pokánie“.

Pre tých, ktorí po krste upadli do ťažkého hriechu je sviatosť zmierenia nevyhnutná.

ČO SÚ ODPUSTKY?

Je to odpustenie časných trestov za hriechy, ktorých vina už bola odpustená aj pred Cirkvou aj pred Bohom. (***)pozri obrázok)

Odpustky rozoznávame:

- a) **Čiastočné** - odpúšťajú len časť trestov. Môžeme ich získať aj viackrát denne.
- b) **Úplné** - odpúšťajú všetky tresty. Môžeme ich získať len 1x za deň.

Na získanie úplných (plnomocných) odpustkov je potrebné splniť 4 podmienky:

Sviatosť zmierenia + Sväté prijímanie + Modlitba na úmysel svätého Otca + Má sa vylúčiť záľuba k akémukoľvek aj k všednému hriechu;

7. POMAZANIE CHORÝCH

História

Od 9. storočia sa zo sviatosti, ktorá prinavracala zdravie, stalo „**Posledné pomazanie**“. Tým, že ju prijímali ako poslednú sviatosť v živote človeka, bola chápaná ako sviatosť „zomierajúcich“ – teda akýsi rozsudok smrti.

Aby sa tomu predišlo, po Druhom Vatikánskom koncile sa začala zdôrazňovať uzdravujúca funkcia sviatosti – preto sa zaužívalo pomenovanie = „**Uzdravenie chorých**“.

To však tiež ľudia doviedli do extrému, kde vždy očakávali od tejto sviatosti automaticky telesné uzdravenie. Preto dnes zaužívaný termín pre túto sviatosť je: „**Pomazanie chorých**“.

Definícia:

Sviatosť pomazania chorých je sviatosť, v ktorej sa vážne chorému veriacemu skrze mazanie olejom a modlitbu kňaza, udeľuje Božia milosť na spásu duše a často aj prirodzené zdravie tela.

Účinky sviatosti:

- odpustenie hriechov, ak ho chorý nemohol prijať vo sviatosti zmierenia
- udelenie posväcujúcej a pomáhajúcej milosti
- odstránenie trestov
- posilu, pokoj a odvalu kresťanský znášať utrpenia choroby
- posilňuje proti pokušeniam zlého ducha a pripravuje na prechod do večného života
- návratenie zdravia, ak to osoží duchovnej spásy

Matéria a forma:

Matériou sviatosti pomazania chorých je **olej, pomazanie olejom a vkladanie rúk**.

Forma spočíva v **slovách sviatostnej formuly**, ktorá sprevádza pomazanie:

Týmto svätým pomazaním...

Mazanie čela a rúk znamená, že sa sviatosť vzťahuje na človeka v jeho celistvosti **ako mysliacu a konajúcu bytosť** (hlava = rozum, ruky = činy).

Vysluhovateľ

Vysluhovať sviatosť pomazania chorých platne a dovolene môže **kňaz a biskup**.

Prijímateľ

- ❖ Sviatosť PCH má a môže prijať každý kresťan – katolík, ktorý je **v nebezpečenstve smrti**.
- ❖ Môže prijať PCH zakaždým, keď sa mu **choroba zhorší**, aj keď ho už predtým prijal.
- ❖ Odporúča sa **pred operáciou**, pretože každá operácia v sebe zahŕňa určité riziko smrti.
- ❖ K hodnému prijatiu PCH je **potrebný stav milosti**.

8. POSVÄTENIE KŇAZSTVA

História

Pôvod novozákonného, kňazstva nájdeme v SZ, keď čítame o prvých obetách Bohu. Obetu Bohu prinášali už synovia **Kain a Ábel**. Ďalej je to obeta **Noeho**, ktorý ju priniesol Bohu ako poďakovanie po potope na hore Ararat. Potom nasledovali obety **Abraháma** a záhadného salemského kráľa a kňaza **Melchizedecha**, ktorý prvýkrát obetoval chlieb a víno a ďalšie iné obety.

Prvým veľkňazom Boha Izraela bol z Pánovej vôle určený Mojžišov brat **Áron**.

ROZDELENIE KŇAZSTVA

1. SVIATOSTNÉ kňazstvo sa menuje aj „služobné“.

Vyššie stupne kňazstva – sviatostné:

- a) diakonát - diakon
- b) presbyterát - kňaz
- c) episkopát - biskup

2. VŠEOBECNÉ kňazstvo – je vlastne laický stav.

Laik = človek, ktorý neprijal kňazské svätenie v žiadnom stupni.

Definícia a účinky

Je to sviatosť, v ktorej sa pokrstenému mužovi skrze vkladanie rúk a modlitbu biskupa udeľuje duchovná moc a milosť pre svoj úrad.

Účinky:

- ❖ Rozmnožuje posväcujúcu milosť.
- ❖ Vtláča do duše nezmazateľný znak
- ❖ Udeľuje sviatostnú moc pre svoj úrad:

Matéria a forma:

Matériu diakonskej, kňazskej a biskupskej vysviacky je **vkladanie rúk** biskupa na hlavu prijímateľa svätenia, skrze fyzický dotyk rúk.

Forma diakonskej, kňazskej a biskupskej vysviacky je v slovách (**konsekračná modlitba**), ktoré bližšie určujú vkladanie rúk biskupa.

Vysluhovateľ a prijímateľ

Právo a moc vysluhovať všetky tri svätenia patrí **výlučne biskupovi**.

Platne môže sviatosť kňazstva prijať jedine pokrstený muž.

Úlohy a právomoci jednotlivých stupňov kňazstva:

D I A K O N	Môže: krstí, číta pri svätej omši Evanjelium, prednáša homíliu, rozdáva Eucharistiu, posluhuje pri slávení Eucharistie, sobáša, pochováva, predsedá rôznym pobožnostiam, vysluhuje sväteniny
	Nemôže: spovedať, slúžiť svätú omšu, premieňať Eucharistiu, birmovať, vysluhovať sviatosť kňazstva (diakonov, kňazov a biskupov) a pomazanie chorých
K Ň A Z	Môže: <i>Vykonáva všetko to čo diakon + navyše:</i> vysluhuje sviatosť zmierenia, pomazanie chorých, prináša Najsvätejšiu obetu. Birmuje len so splnomocnením biskupa.
	Nemôže: Byť riadnym vysluhovateľom sviatosti birmovania a nemôže udeľovať sviatosť kňazstva (diakon, kňaz a biskup).
B I S K U P	V biskupovi je obsiahnutá plnosť kňazstva, plnosť apoštolskej právomoci. Vysluhuje všetky sviatosti, sväteniny a náboženské úkony.

9. MANŽELSTVO

História

Sväté písmo tvrdí, že muž a žena sú stvorení jeden pre druhého: „*Nie je dobre byť človekovi samému*“. Manželstvo má božský pôvod. Neustanovil ho človek, ale Boh.

Sám Pán Ježiš potvrdzuje, že to znamená trvalú jednotu životov obidvoch, keď pripomína, aký bol „od začiatku“ Stvoriteľov plán: „*A tak už nie sú dvaja, ale jedno telo*“ (Mt 19,6).

Manželstvo je dobrovoľné partnerstvo muža a ženy na celý život.

Definícia:

Je to manželská zmluva, ktorou muž a žena vytvárajú medzi sebou celoživotné nerozlučiteľné spoločenstvo, zamerané na dobro manželov, a na plodenie a výchovu detí.

Kristus ju povýšil medzi pokrstenými na sviatosť.

Účinky sviatosti manželstva:

- spôsobuje rozmnoženie posväcujúcej milosti.
- dáva im s pomáhajúcou milosťou nadprirodzenú silu k splneniu ich stavovských povinností.

Matéria a forma:

Vonkajším znakom sviatosti manželstva – matériou – je **vyslovený manželský súhlas (sľub)**.

Formou sviatosti manželstva je **vzájomné akceptovanie (prijatie) manželského súhlasu pred zástupcom Cirkvi a dvoma svedkami**.

Vysluhovateľ a prijímateľ:

Manželstvo je jedinou sviatosťou, kde tí, ktorí prijímajú sviatosť manželstva, navzájom si ju sami aj vysluhujú.

Je to z dôvodu, že podstatou sviatosti manželstva je výlučne manželská zmluva (vzájomný sľub). Jeden vysluhuje sviatosť druhému, kým druhý ju svojim súhlasom prijíma.

Podmienky platnosti udelenia a prijatia sviatosti manželstva:

- ❖ obidvaja sú pokrstení (alebo aspoň jeden)
- ❖ majú úmysel manželský súhlas dať aj prijať
- ❖ nemajú rozlučujúce manželské prekážky
- ❖ zachovanie Cirkvou predpísanej formy (pred zástupcom Cirkvi a dvomi svedkami)
- ❖ že obidve strany poznajú a nevyklúčujú ciele a podstatné vlastnosti manželstva

Podstatné vlastnosti manželstva:

1. **Nerozlučiteľnosť** - manželský zväzok je celoživotné spoločenstvo muža a ženy.
2. **Jednota** - je vlastnosťou, ktorá spočíva v jednoženstve a jednomužstve.
Vernosť a jednotu si vyžaduje aj dobro detí.